

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)
SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)
SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Dominika Izdebska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **J. K.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 maja 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 30 października 2023 r., sygn. akt II AKa 286/23,

zmieniającego wyrok łączny Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 8 maja 2023 r., sygn. akt III K 12/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we
Wrocławiu.**

[J.J.]

Zbigniew Puskarski

Jarosław Matras

Andrzej Tomczyk

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 8 maja 2023 r. wydał wobec skazanego J. K. wyrok łączny w sprawie o sygn. akt II K 12/23. W części wstępnej tego wyroku podał, że ww. był skazany prawomocnymi wyrokami:

I. Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie o sygn. akt V K 992/16, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu, Wydział IV Odwoławczy z dnia 31 stycznia 2019 r. sygn. akt IV Ka 1007/18, za:

- czyn z art. 158 § 1 i art. 156 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 10 listopada 2013 r.,

- czyn z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 10 listopada 2013 r.,

na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz że w dniu 3 maja 2020 r. skazany odbył w całości karę pozbawienia wolności;

II. Sądu Rejonowego w Oleśnicy z dnia 8 kwietnia 2019 r., sygn. akt II K 1300/18, za:

- czyn z art. 207 § 1 i 2 k.k., art. 197 § 1 k.k., art. 189 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 1 k.k. popełniony w dniu 19 maja 2018 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności,

- czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w bliżej nieustalonym dniu w marcu 2018 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- czyn z art. 288 § 1 k.k. popełniony w bliżej nieustalonym dniu w marcu 2018 r., na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 13 czerwca 2018 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności,

przy czym za powyższe czyny Sąd wymierzył skazanemu karę łączną w wysokości 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz że w dniu 5 lutego 2023 r. skazany odbył w całości karę pozbawienia wolności;

III. Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt II AKa 16/22, za:

- czyn z art. 258 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności,

- czyn z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 100 zł;

- czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 kwietnia 2015 r., popełniony w dniu 3 listopada 2015 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,
przy czym za powyższe czyny Sąd wymierzył skazanemu karę łączną w wysokości 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wspomnianym na wstępie wyrokiem łącznym z dnia 8 maja 2023 r., sygn. akt III K 12/23, Sąd Okręgowy we Wrocławiu:

I. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności opisane w punktach I-III części wstępnej wyroku i wymierzył skazanemu J. K. karę łączną 6 lat pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet wymierzonej kary łącznej zaliczył okresy pozbawienia wolności od dnia 7 grudnia 2013 r. godz. 00:20 do dnia 8 grudnia 2013 r. godz. 19:00, dzień 13 czerwca 2018 r. godz. 10:30 oraz okresy kar dotychczas odbytych,

III. pozostałe orzeczenia zawarte w połączonych wyrokach, w zakresie nieuregulowanym wyrokiem łącznym, pozostawił do odrębnego wykonania.

Nadto wydał orzeczenie o kosztach sądowych.

Apelację od tego wyroku, zaskarżając go w całości, wniósł obrońca skazanego J. K. , stawiając zarzuty:

I. obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie niewłaściwej oceny dowodów przeprowadzonych przed Sądem oraz okoliczności ujawnionych w toku rozprawy z pominięciem zasad ich oczywistej wymowy, zasad logiki oraz wskazań zwykłej wiedzy, czego skutkiem było:

1. błędne ustalenie, iż J. K. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt II AKa 16/22, na karę łączną w wysokości 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na którą składały się kary jednostkowe 2 x 2 lata pozbawienia wolności oraz 1 rok pozbawienia wolności, podczas gdy w wyniku zmiany tego wyroku w II instancji J. K. wymierzono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na którą składały się kary jednostkowe 3 x 1 rok pozbawienia wolności,

2. nieustalenie, iż J. K. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Krzyków z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie o sygn. akt VII K 75/19 za czyn z art. 18 § k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 12.06.2018 r., na karę 60 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 10 zł, którą wykonano w dniu 4 września 2019 r., a która to kara podlegała połączeniu w ramach wyroku łącznego z karą grzywny wymierzoną skazanemu na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt II AKa 16/22,

3. błędne ustalenie, iż opinia o skazanym wydana w dniu 7 lipca 2023 r. przez Dyrektora Aresztu Śledczego w G. nie była kwestionowana przez strony procesu i nie budzi wątpliwości;

II. rażącej niewspółmierności kary poprzez wymierzenie skazanemu J. K. kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności przy wzięciu pod uwagę błędnie ustalonych wysokości kar jednostkowych pozbawienia wolności oraz bez uwzględnienia prezentowanej postawy skazanego, jego krytycznego stosunku do popełnionych przestępstw, a przede wszystkim wieku skazanego.

Obrońca, podnosząc tak sformułowane zarzuty, wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku:

a) w jego części wstępnej:

- poprzez ustalenie w pkt III., że J. K. skazany został prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt II AKa 16/22, za:

- czyn z art. 258 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

- czyn z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 100 zł,

- czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełniony w dniu 3 listopada 2015 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,
przy czym Sąd za powyższe wymierzył skazanemu karę łączną w wysokości 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- poprzez dodanie pkt IV. ustalającego, że J. K. skazany został prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Krzyków we Wrocławiu z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt VII K 75/19, za czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. i art. 270 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzono mu karę 60 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 10 zł;

b) w pkt I tenoru w ten sposób, że na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. łączy się jednostkowe kary opisane w pkt I - IV części wstępnej wyroku łącznego i wymierza skazanemu J. K. :

- karę łączną 5 lat pozbawienia wolności;

- karę łączną 60 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 100 zł;

2. zwolnienie oskarżonego od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego, zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa, w tym niewymierzenie mu opłaty;

3. przyznanie obrońcy kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z dnia 30 października 2023 r., sygn. akt II AKa 286/23, zmienił zaskarżony wyrok wobec J. K. w ten sposób, że w pkt III. części wstępnej ustalił, że został on skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 6 października 2022 r., sygn. akt II AKa 16/22 za:

- czyn z art. 258 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności,

- czyn z art. 165 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. popełniony w okresie od co najmniej listopada 2015 r. do października 2016 r., na karę 1 roku

pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny w wysokości jednej stawki 100 zł,

- czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu obowiązującym od 24 kwietnia 2015 r. popełniony 3 listopada 2015 r., na karę 1 roku pozbawienia wolności, przy czym Sąd za powyższe czyny wymierzył skazanemu karę łączną w wysokości 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałej części zaskarżony wyrok łączny utrzymał w mocy oraz orzekł o kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w całości, wniósł obrońca ustanowiony przez skazanego J. K. . Zarzucił:

I. rażąco obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 86 § 1 k.k. poprzez niewymierzenie skazanemu kary łącznej w niższej wysokości w sytuacji, gdy zmianie o dwa lata uległa górna granica kary łącznej mogąca zostać wymierzona skazanemu, a tym samym przejście z zasady asperacji zmierzającej do zasady absorpcji do zasady asperacji zmierzającej do zasady kumulacji, pomimo środka zaskarżenia wniesionego wyłącznie na korzyść skazanego;

II. rażąco obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 434 § 1 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a tym samym naruszenie zakazu *reformationis in peius* poprzez:

1. poczynienie niekorzystnych dla skazanego ustaleń faktycznych i przyjęcie, że posiada on negatywną opinię z Zakładu Karnego w P. z dnia 10 października 2023 r., resocjalizacja skazanego ma negatywny przebieg, zachowanie skazanego w czasie odbywania kary pozbawienia wolności w warunkach izolacji penitencjarnej jest zmienne z tendencją na negatywne i sporządzono wobec niego 40 wniosków o ukaranie, skazany bezrefleksyjnie powracał do popełniania czynów zabronionych, a orzeczona wobec niego kara pozbawienia wolności musi być surowa,

2. niezachowanie przez Sąd II instancji współczynnika asperacji zastosowanego przez Sąd I instancji przy ustalaniu wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności, w sytuacji gdy apelacja wniesiona została wyłącznie na korzyść skazanego, a Sąd Apelacyjny obniżył o dwa lata górną granicę wysokości kary łącznej, która mogła zostać wymierzona skazanemu i tym samym przejście z zasady asperacji

zmierzającej do absorpcji na zasadę asperacji zmierzającą do kumulacji, co doprowadziło do pogorszenia sytuacji prawnej skazanego;

III. rażącą obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia rażąco niesprawiedliwego dla skazanego, pogarszającego jego sytuację procesową w sytuacji, gdy Sąd I instancji zastosował zasadę asperacji zbliżoną w dużym stopniu do absorpcji, natomiast Sąd II instancji zastosował zasadę asperacji zbliżoną do kumulacji, w sytuacji gdy środek zaskarżenia został wniesiony wyłącznie na korzyść skazanego.

Obrońca, podnosząc powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu.

Kolejnym pismem złożonym przed upływem terminu do wniesienia kasacji, obrońca uzupełnił i rozwinął zarzuty, podnosząc bardzo szeroko rozbudowane zarzuty, których przytaczanie w całości nie jest konieczne. Wystarczy podać, że wskazywały one na:

I. rażącą obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia tj. art. 434 § 1 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i naruszenie zakazu *reformationis in peius* poprzez:

1. poczynienie szeregu niekorzystnych dla skazanego nowych ustaleń faktycznych,
2. niezachowanie przez Sąd II instancji współczynnika asperacji zastosowanego przez Sąd I instancji przy ustalaniu wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności poprzez jego znaczącą zmianę na niekorzyść skazanego i tym samym przejście z zasady asperacji zmierzającej do absorpcji na zasadę asperacji zmierzającą do kumulacji, co doprowadziło do pogorszenia sytuacji prawnej skazanego, chociaż apelacja wniesiona została wyłącznie na korzyść skazanego;

II. 1 rażącą obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania należytej kontroli poza granicami zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy skazanego i utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu I instancji wymierzającego wobec skazanego karę łączną, mimo dopuszczenia się przez Sąd

rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego tj. art. 86 § 1 w zw. z art. 4 k.k.,

2. rażącą obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania należytej kontroli poza granicami zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy skazanego i utrzymanie w mocy rażąco niesprawiedliwego wyroku Sądu I instancji wymierzającego wobec skazanego karę łączną, wyrażonej w rażącej zmianie na niekorzyść skazanego współczynnika asperacji zastosowanego przy określaniu wymiaru orzeczonej wobec niego kary łącznej

III. 1. rażące i mające oczywisty oraz istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 447 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu zarzutu i wniosku apelacji obrońcy dotyczących pkt I 1. apelacji w zakresie nieustalenia przez Sąd I instancji okoliczności dotyczących obniżenia kar jednostkowych wymierzonych skazanemu wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., o sygn. akt III K 137/19,

2. rażące i mające oczywisty oraz istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu wskazanego w pkt I. 2. apelacji obrońcy i wniosków jego dotyczących, poprzez brak podjęcia jakichkolwiek rozważań na temat braku ustalenia przez Sąd I instancji, że J. K. skazany był również wyrokiem Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Krzyków we Wrocławiu z dnia 4 czerwca 2019 r., o sygn. akt VII K 75/19 na karę 60 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł każda, którą w całości wykonał w dniu 04 września 2019 r.,

3. rażące i mające oczywisty oraz istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu wskazanego w pkt I. 3. apelacji obrońcy poprzez dokonanie odmiennej oceny procesu resocjalizacji skazanego oraz jego zachowania się w zakładzie karnym na podstawie nowych niekorzystnych ustaleń faktycznych poczynionych na podstawie nowego dowodu w postaci opinii Zakładu Karnego w P.

z pominięciem okoliczności wynikających z oceny okresowej wystawionej przez zakład karny w S.,

4. rażące i mające oczywisty oraz istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 447 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 k.p.k. poprzez nienależyte rozważenie zarzutu i wniosku pkt II apelacji obrońcy;

IV. rażące i mające oczywisty oraz istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów postępowania tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie niewłaściwej i niepełnej oceny dowodów przeprowadzonych przed Sądem oraz okoliczności ujawnionych w toku rozprawy z pominięciem zasad i oczywistej wymowy, zasad logiki i wskazań wiedzy, jak i całokształtu materiału dowodowego oraz wszystkich okoliczności sprawy przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść skazanego.

Osobistą kasację, w której podniósł zarzuty zbieżne z zarzutami wyżej przytoczonymi, złożył także skazany J. K. , jednak już w tym miejscu należy wskazać, że w odniesieniu do tej skargi nie podjęto procedowania właściwego dla tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, skoro w odniesieniu do niego obowiązuje przymus adwokacko-radcowski (art. 526 § 2 k.p.k.).

Prokurator reprezentujący Dolnośląski Wydział Zamiejscowy Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji we Wrocławiu w pisemnej odpowiedzi na kasację rozbieżnie wskazał, chociaż ma to znaczenie procesowe (zob. art. 530 § 4 i 5, art. 535 § 3 k.p.k.), że uznaje skargę za bezzasadną i wnosi o jej oddalenie, a następnie stwierdził, że „kasację obrońcy skazanego należy uznać za oczywiście bezzasadną” (s.4 pisma).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja i jej uzupełnienie nie są poprawnie skonstruowane, choćby dlatego, że wbrew art. 523 § 1 k.p.k. autor obu pism nie wskazuje konsekwentnie, iż podnosi zarzut rażącego i mogącego mieć (bądź mającego) istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa przez Sąd odwoławczy. Oba te elementy występują tylko w zarzutach z pkt III. i IV. uzupełnienia kasacji, zaś w zarzucie z pkt I. kasacji w ogóle nie ma mowy o wpływie sygnalizowanego uchybienia na treść orzeczenia. Zbędne było też mnożenie i daleko idące rozbudowywanie zarzutów, gdy jest widoczne, że

zasadniczo sprowadzały się one do trzech kwestii: niedopuszczalnego w realiach procesowych sprawy pogorszenia przez Sąd odwoławczy przyjętego przez Sąd I instancji sposobu kształtowania kary łącznej, oceny zachowania skazanego w trakcie odbywania kary oraz nierozpoznania przez Sąd II instancji zarzutu apelacji wskazującego na pominięcie przez Sąd Okręgowy jednego z wyroków skazujących J. K. Tym niemniej, wbrew stanowisku prokuratora, kasację należało uznać za zasadną, w pierwszej kolejności w zakresie zarzutu z pkt II.2, do czego nawiązuje pkt I.2 uzupełnienia kasacji. Nie jest bowiem słuszny wywód zawarty w odpowiedzi na kasację, iż „zarzut skarżącego i podnoszone przez niego argumenty, mogą być wynikiem błędu, który można dostrzec już w treści pierwszego zarzutu, a polegający mianowicie na tym, iż obrońca wskazuje, że o dwa lata uległa skróceniu górna granica kary łącznej, podczas gdy faktycznie ta granica uległa skróceniu jedynie o rok. Konsekwencją tego błędu są kolejne nieprawidłowe wyliczenia skarżącego wskazującego w treści uzasadnienia kasacji, iż Sąd I instancji mógł orzec karę w maksymalnej wysokości 10 lat i 8 miesięcy (przy czym prawidłowe ustalenia wskazują, iż Sąd I instancji mógł orzec karę 7 lat i 2 miesięcy), a Sąd II instancji mógł orzec karę łączną w wysokości 8 lat i 8 miesięcy (prawidłowo poczynione ustalenia wskazują, iż Sąd II instancji mógł orzec karę łączną w maksymalnej wysokości 6 lat i 2 miesięcy). Opisane wyżej błędy rachunkowe mogły spowodować nieprawidłowy proces logiczny, który w konsekwencji musiał doprowadzić do złych wniosków”.

Sąd I instancji zaznaczył, że „po analizie skazań dotyczących J. K. uznał, iż przepisy o karze łącznej obowiązujące po 24 czerwca 2020 r. są dla niego względniejsze. (...) wymierzył zatem skazanemu karę łączną według przepisów o karze łącznej obowiązujących po dniu 24 czerwca 2020 r., łącząc kary jednostkowe (podkr. SN) pozbawienia wolności opisane w punktach I-III”. W konsekwencji połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności:

- 1 roku i 2 miesięcy (pkt I części wstępnej wyroku),
- 2 lat, 3 miesięcy, 3 miesięcy, 2 lat (pkt II części wstępnej wyroku),
- 2 lat, 2 lat, 1 roku (przy błędnym wskazaniu kar /jednostkowych i łącznej/ wymierzonych wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 lipca 2021 r., sygn. akt III K 137/19 – pkt III części wstępnej wyroku).

Suma tych kar jednostkowych pozbawienia wolności wynosi 10 lat i 8 miesięcy, zaś twierdzenie prokuratora, że „prawidłowe ustalenia wskazują, iż Sąd I instancji mógł orzec karę 7 lat i 2 miesięcy”, wynika z sumowania kar łącznych pozbawienia wolności wymierzonych J. K. trzema połączonymi wyrokami. Taki sam błąd popełnił Sąd Apelacyjny twierdząc, że „z powodu błędnych ustaleń faktycznych maksymalną wysokością ustaloną przy wykorzystaniu zasady kumulacji kary pozbawienia wolności była kara 7 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności”, chociaż nie zanegował od strony prawnej stanowiska Sądu meriti, iż łączeniu podlegają wymierzone J. K. kary jednostkowe pozbawienia wolności.

Sąd I instancji zaznaczył, że „orzekając karę łączną pozbawienia wolności (...) zastosował zasadę częściowej absorpcji i wymierzył karę pozbawienia wolności w wysokości wyższej od najwyższej z orzeczonych kar jednostkowych, ale niższej niż ich suma” oraz że uznał, iż nie zachodzą przesłanki do pełnej kumulacji, jak też do pełnej absorpcji kary. W konsekwencji wymierzył skazanemu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, która wynosiła 56,3% sumy kar przyjętych jako kary jednostkowe (inną kwestią jest nieprawidłowe ustalenie tych kar w jednym z połączonych wyroków). W takim razie niesłuszne jest twierdzenie prokuratora, że „Sąd I instancji dostrzegł potrzebę wymierzenia kary w granicach zbliżonych do kumulacji”, a przy wniesieniu apelacji tylko na korzyść skazanego Sąd odwoławczy nie mógł – bez naruszenia art. 434 § 1 k.p.k. – zmienić na jego niekorzyść przyjętą przez Sąd Okręgowy zasadę wymierzenia kary łącznej i uznać, że „w realiach niniejszej sprawy wielość popełnionych przez skazanego czynów i wielość skazań, nie może przemawiać na korzyść skazanego, a wręcz przeciwnie, winno skłaniać do kumulacji kar”.

Sąd Apelacyjny przyznał rację obrońcy, że (inaczej niż przyjął to Sąd I instancji) „J. K. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16.07.2021 r., sygn. akt III K 137/19, zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 06.10.2022 r., sygn. akt II AKa 16/22, na karę łączną w wysokości 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (na którą składały się kary jednostkowe 3 x 1 rok pozbawienia wolności)”. Jak wcześniej odnotowano, nie zanegował też poglądu Sądu meriti, że „przepisy o karze łącznej obowiązujące po 24 czerwca 2020 r. są dla niego (skazanego – SN) względniejsze” oraz że łączeniu podlegają kary jednostkowe

pozbawienia wolności orzeczone łączonymi wyrokami. Zatem Sąd Apelacyjny powinien dostrzec, że suma tych kar, prawidłowo ustalona, wynosi 8 lat i 8 miesięcy i rozpoznając apelację wniesioną na korzyść skazanego wymierzyć karę łączną według przyjętej przez Sąd I instancji zasady częściowej absorpcji, co niekoniecznie musiało polegać na ścisłym matematycznym odwzorowaniu ułamka, w jakim kara łączna orzeczone wyrokiem łącznym odnosiła się do sumy tworzących ją kar jednostkowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r., V KK 516/18). Tymczasem, jak zaznaczono, Sąd Apelacyjny zmienił na niekorzyść skazanego zasadę łączenia kar, bowiem przyjął, że należy zbliżyć się do zasady kumulacji kar, ustalił, że „maksymalna wysokość ustalona przy wykorzystaniu zasady kumulacji kary pozbawienia wolności (...) wynosi 6 lat i 2 miesiące” (błędnie mając w polu widzenia kary łączne orzeczone połączonymi wyrokami) i utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji m.in. w części orzekającej karę łączną 6 lat pozbawienia wolności. Kara ta wynosi ok. 97,3 % sumy kar przyjętych jako kary łączone, co oznacza, że Sąd *ad quem* rzeczywiście skłonił się do preferowanej przez siebie kumulacji kar względem J. K., zatem zastosował zasadę łączenia kar dalece mniej dla niego korzystną niż zasada przyjęta przez Sąd I instancji. Uczynił to z rażącym z naruszeniem art. 434 § 1 k.p.k., mającym istotny wpływ na treść orzeczenia, co kazało uznać za zasadny zarzut podniesiony w pkt II.2 kasacji (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 kwietnia 2006 r., II KK 208/05; z dnia 13 lipca 2011 r., II KK 40/11; z dnia 21 sierpnia 2019 r., III KK 194/18; także powołany wcześniej wyrok z dnia 23 stycznia 2019 r., II KK 516/18).

Zasadny był również zarzut z pkt III.2 pisma obrońcy będącego uzupełnieniem kasacji. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny przytoczył zarzut z pkt I.2 apelacji oraz wnioski tej skargi postulujące m.in. ukształtowanie wyroku łącznego z uwzględnieniem także wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Krzyków we Wrocławiu z dnia 4 czerwca 2019 r., sygn. akt VII K 75/19, jednak w tym względzie nie zajął stanowiska.

Treść art. 436 k.p.k., mającego zastosowanie w postępowaniu kasacyjnym, pozwala odstąpić od rozważania pozostałych zarzutów kasacji, tym bardziej, że na różne sposoby odnoszą się one do tych samych zagadnień. Celowe jednak będzie nadmienić, że:

- pozyskanie przez Sąd odwoławczy aktualnej opinii administracji zakładu karnego o zachowaniu skazanego podczas odbywania kary, zgodnie z art. 571 § 1 k.p.k., i poczynienie na podstawie tych ustaleń spostrzeżeń mniej korzystnych niż poczynione przez Sąd I instancji nie stanowi rażącego naruszenia art. 434 § 1 k.p.k.,

- zarzut z pkt I kasacji jest niezasadny, skoro kara łączna pozbawienia wolności pozostała do wykonania po wyroku Sądu Apelacyjnego mieści się w granicach określonych przez art. 86 § 1 k.k.,

- zarzut z pkt III kasacji jest niezrozumiały, bowiem jest w nim mowa o utrzymaniu w mocy orzeczenia Sądu I instancji „rażąco niesprawiedliwego dla skazanego, pogarszającego jego sytuację procesową”, a zarazem orzeczenie to obrońca uznaje się za prawidłowe jako wydane przy zastosowaniu „zasady asperacji zbliżonej w dużym stopniu do absorpcji”. Nie jest też jasne, względem czego orzeczenie utrzymane w mocy miałoby pogorszyć sytuację procesową skazanego,

- podobnie nie są zrozumiałe zarzuty z pkt II.1 i II.2. pisma uzupełniającego kasację, w których również jest mowa o naruszeniu przez Sąd Apelacyjny art. 440 k.p.k. Teza o rażącej niesprawiedliwości wyroku Sądu I instancji odbiega od prezentowanej przez obu obrońców linii obrony, która przecież nie neguje poglądu tego Sądu, że łączeniu powinny podlegać wymierzone skazanemu kary jednostkowe, co stwarza granice kary łącznej pozbawienia wolności od 2 lat do 8 lat i 8 miesięcy, optuje za wymierzeniem kary łącznej z zastosowaniem przyjętej przez Sąd Okręgowy zasady asperacji zbliżonej do zasady absorpcji, co według apelacji powinno prowadzić do wymierzenia J. K. kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd apelacyjny we Wrocławiu będzie miał w polu widzenia uwagi zawarte w niniejszym uzasadnieniu, bacząc zwłaszcza, by zostały rozważone wszystkie zarzuty i wnioski apelacji oraz by wydany wyrok nie pogarszał sytuacji skazanego względem tej, która wynika z wyroku Sądu I instancji.

[J.J.]

[a.ł]

Zbigniew Puskarski Jarosław Matras Andrzej Tomczyk

